

- [3] MALINCONICO, S. M.: The library catalog in a computerized environment. = *Wilson Library Bulletin*, 51. köt. szept. 1976. p. 56–64.
- [4] BIERMAN, K.: The future of catalogs in North American Libraries. = FREEDMAN, M. J.–MALINCONICO, S. M. (eds.): *The nature and future of the catalog*, Phoenix, Ariz., Oryx, 1979. p. 118.
- [5] LIPOW, A. G.: The catalog in a research library and alternatives to it. = *The nature and future of the catalog*, p. 246–247.
- [6] MATTHEWS, K. L.: Authority control. = *Colorado Libraries*, 6. köt. 1980. p. 929–957.
- [7] SCHMIERER, H. F.: The relationship of authority control to the library catalog. = *Illinois Libraries*, 62. köt. szept. 1980. p. 599–603.
- [8] BULAONG, G.: Authorities and standards in a changing world. = *International Cataloguing*, 11. köt. 1982. p. 35–36., 41–44.
- [9] DOWELL, A. T.: ACCR2 Headings: A five-year projection of their impact in catalogs, Littleton, Colo., Libraries Unlimited, 1982. p. 104.
- [10] GORMAN, M.: Authority control in the prospective catalog. = GHIKAS, M. (ed.) *Authority control: The key to tomorrow's catalog*, Phoenix, Ariz., Oryx, 1982. p. 170–171.
- [11] LUDY, L. E.–LOGAN, S. J.: Integrating authority control in an online catalog. = *Proceedings of the ASIS Annual Meeting*, 19. köt. 1982. p. 176–178.
- [12] MADDEN, M. A.: Is this somehow connected? The vendor perspective. = *I. 10.*, p. 94.
- [13] MATSON, S.: Desiderata for a national series authority file. = *Library Resources and Technical Services*, 26. köt. okt.–dec. 1982. p. 331–344.
- [14] PERREAULT, J. M.: Authority control, old and new. = *Libri*, 32. köt. jún. 1982. p. 124–148.
- [15] RATHER, L. J.: Authority systems at the Library of Congress. = *I. 10.*, p. 163.
- [16] WILLIAMSON, N. J.: Is there a catalog in your future? Access to information in the year 2006. = *Library Resources and Technical Services*, 26. köt. ápr.–jún. 1982. p. 122–135.
- [17] ELIAS, C. A.–FAIR, C. J.: Name authority control in a communication system. = *Special Libraries*, 74. köt. júl. 1983. p. 289–296.
- [18] AVRAM, H. D.: Authority control and its place. = *Journal of Academic Librarianship*, 9. köt. jan. 1984. p. 331–335.
- [19] LIGGETT, S. L.: The name authority co-op project at the Library of Congress. = GORMNA, M. (ed.) *Crossroads: Proceedings of the First National Conference of the Library and Information Technology Association*, szept. 1983., Chicago, American Library Association, 1984. p. 121.
- [20] MILLER, D.: Authority control in the retrospective conversion process. = *Information Technology and Libraries*, 3. köt. szept. 1984. p. 286–292.
- [21] SHORE, M. L.: Variation between personal name headings and title page usage. = *Cataloging & Classification Quarterly*, 4. köt. 2. sz. 1984. p. 1–11.
- [22] TAYLOR, A. G.: Authority files in online catalogs: An investigation of their value. = *Cataloging & Classification Quarterly*, 4. köt. 1. sz. 1984. p. 1–17.
- [23] THOMAS, C. M.: Authority control in manual versus online catalogs: An examination of "See" references. = *Information Technology and Libraries*, 3. köt. dec. 1984. p. 393–398.
- [24] BURGER, R. H.: Authority work: The creation, use, maintenance and evaluation of authority records and files. Littleton, Colo., Libraries Unlimited, 1985. p. 10.
- [25] CLACK, D. H.: Authority control: Issues and answers. = KELLER, D. H. (ed.) *Libraries in the '80s*, New York, Haworth, 1985. p. 127–140.
- [26] HORNEY, K. L.: Quality work, quality control in technical services. = *Journal of Academic Librarianship*, 11. köt. szept. 1985. p. 206–210.
- [27] McDONALD, D. R.: Data dictionaries, authority control, and online catalogs: A new perspective. = *Journal of Academic Librarianship*, 11. köt. dec. 1985. p. 219–222.
- [28] AVRAM, H. D.: The linked systems project: Its implications for resource sharing. = *Library Resources and Technical Services*, 30. köt. jan.–márc. 1986. p. 36–46.
- [29] JAMIESON, A. J.–DOLAN, E.–DECLERCK, L.: Keyword searching versus authority control in an online catalog. = *Journal of Academic Librarianship*, 12. köt. nov. 1986. p. 277–283.
- [30] WATSON, M. R.–TAYLOR, A. G.: Implications of current reference structures for authority work in online environments. = *Information Technology and Libraries*, 6. köt. márc. 1987. p. 10–19.
- /BAER, N. L.–JOHNSON, K. E.: The state of authority. = *Information Technology and Libraries*, 7. köt. 2. sz. 1988. p. 139–153./

(Balázs János)

Besorolási adattárak online karbantartására szolgáló, kereskedelemben kapható és "házon belüli" rendszerek felmérése

Az Amerikai Könyvtári Egyesület (*American Library Association* = ALA) 1986-ban munkacsoportot állított fel a könyvtárakban használt, a besorolási adatok egységesítésére és nyilvántartására szolgáló online rendszerek és ezek terjesztőinek vizsgálatára.

A 49 kérdést tartalmazó kérdőívet összesen huszonketten küldték vissza értékelhetően kitöltve.

A kereskedelemben kapható rendszerek általános jellegűek, míg az egy könyvtárra szorítottak egyediek. Az előbbieket is különböztetik egymástól abban,

hogy a besorolási adatok egységesítésére szolgáló kész rendszert bocsátanak-e a könyvtár rendelkezésére, vagy olyan rendszereket, amelyek lehetőséget teremtenek a céljaiuknak megfelelő besorolási adatárak és használatuk létrehozásához.

A teljes körű aktualizálás (vagyis minden érintett tétel teljes körű módosítása egyetlen paranccsal) a rendszerek 86%-ára jellemző online vagy kötegelt eljárásokkal, vagy eseti beavatkozással, míg 45%-uk teszi lehetővé az egyes adatelemek automatikus módosítását az összes vagy néhány adatelem esetében (ilyen pl. az "Egyesült Királyság" államnév felcserélése minden rekord adott mezőjében "Nagy-Britanniára"). A besorolási adattárakban végrehajtott módosításokat a rendszerek 86%-a vezeti át automatikusan a bibliográfiai rekordokban; az adatok (azonos egységesített adatok, névváltozatok) kölcsönös automatikus egyeztetését a rendszerek java része elvégzi; a karaktersorozatokat (adatok) összehasonlítását a két karaktersor normálalakra hozatalával (a diakritikus jelek mellőzése, a kisbetű-nagybetű egységesítése stb.) oldja meg 72%-uk; a fölérendelt testület adatának létét alárendelt testület

léte esetén csak 10%-uk ellenőrzi; egyéb hierarchikus összefüggések ellenőrzését csak a rendszerek kisebb része végzi el; a "lásd még" utalásokat 60%-uk hangolja össze (az oda-vissza utalások ellenőrzésével). A rekordok módosításáról a rendszerek 53%-a értesíti a kezelőszemélyzetet, de ez a szám törléseknél csak 22%. A megvizsgált rendszerek 64%-a végez szintaktikai ellenőrzéseket a hívójelek, indikátorok, almezőkódok, ellenőrző mezők előfordulásának vizsgálatával a mezők közötti összefüggések formális ellenőrzésére. A rendszerek 76%-a lehetővé teszi a különböző forrásokból származó besorolási rekordok átvételét és együttes használatát, és fogadni tudja a MARC besorolási rekord-formátumban közölt adatokat.

/GRADY, A. M.: Online maintenance features of authority files: survey of vendors and in-house systems. = *Information Technology and Libraries*, 7. köt. 1. sz. 1988. p. 51–56./

(Mándy Gábor)

Az információs tevékenység minőségi javításának halaszthatatlan kérdései a Szovjetunióban

A tudományos-műszaki információ iránti igények szembetűnő növekedése a gazdasági életben végbe menő változásokat tükrözi és az információs rendszerek szerepének értékelését a munka intenzitásáért folyó küzdelemben. Különösen nagy az igény a minőségi információs szolgáltatás iránt azok részéről, akik az ipari termékek minősítésével, a fejlesztőmunkák színvonalának értékelésével foglalkoznak. Az információs központok és szolgálatok azonban gyakran nem rendelkeznek az ehhez szükséges forrásokkal, adatokkal, csupán a meglévő bibliográfiai állományokat tudják "átfésülni". A szakértők véleménye szerint az így kapott "félkész termékek" feldolgozása még jelentős munkaráfordítást igényel.

Az igények és az információs rendszer lehetőségei közötti szakadék nagyobb annál, mint hogy jobb munkaszervezéssel át lehessen hidalni; az erőforrások bővítésére és a rendszer továbbfejlesztésére is szükség van.

Az új határozatok azonban évek óta késnek, a vita középpontjában az információs tevékenység javításához szükséges eszközök és módszerek állnak. Az időzavar miatt nagy a csábítás arra, hogy gyorsan keresztülvihető nemzeti megoldásokat fogadjanak el, amelyekkel azonban a lényegét, a fejlesztési erőforrások krónikus hiányát, az információs intézmények műszaki és technológiai tehetetlenségét nem érintik.

A megoldatlan problémák közül az alábbiakat érdemes kiemelni:

- ▶ Kialakulatlanok az országban az információs potenciál ésszerű felhasználásának a szervezeti feltételei. Bár létrejött a specializált információs intézetek hálózata, működésük nincs kellőképpen összehangolva, az össz-szövetségi és területi központok közötti információáramlás meglehetősen akadozik. Az ágazatközi rendeltetésű információs hálózat hatékony működéséhez központi irányítás lenne szükséges, ám jelenleg a 228 információs intézmény 108 főhatósághoz tartozik.
- ▶ Az információs rendszerek a tudomány és a technika terén elért vívmányok adatait gyűjtik, dolgozzák fel és terjesztik, nem állnak rendelkezésre a kutatók és fejlesztők számára jelenleg oly fontos információk, mint amilyenek pl. az országban és külföldön gyártott termékekről, a piaci konjunktúráról, a munkaszervezési és termelési normatívákról tájékoztatnak. Az ipari katalógusokat feldolgozó rendszer az igények csekély hányadát elégíti ki, és előfordult az is, hogy mire az információ a címzetthez eljutott, a termék gyártását megszüntették.
- ▶ Nincs megoldva az élenjáró termelési tapasztalatokról szóló információk gyűjtése és terjesztése. Az ilyen jellegű adatoknak mindössze 10%-a kerül be az információáramlatba.
- ▶ Nem elegendő az információs rendszerek fejlesztésére felhasznált erőforrás. Ezt elsősorban a hálózat állapota tükrözi. Nincs lehetőség a gyors